

Bruksela, 23 marca 2023 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2021/0201(COD)

7397/23
ADD 1 REV 1

CODEC 371
CLIMA 129
ENV 240
AGRI 127
FORETS 26
ONU 24

NOTA DO PUNKTU I/A

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Projekt ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2018/841 w odniesieniu do zakresu stosowania, uproszczenia przepisów dotyczących sprawozdawczości i zgodności oraz określenia celów państw członkowskich na 2030 r., a także rozporządzenia (UE) 2018/1999 w odniesieniu do poprawy monitorowania, sprawozdawczości, śledzenia postępów i przeglądu (pierwsze czytanie) – Przyjęcie aktu ustawodawczego = Oświadczenia

Oświadczenie Estonii

Estonia, podobnie jak wiele innych krajów, zwiększyła w ostatnich latach ambicje klimatyczne. Naszym celem jest osiągnięcie do 2050 r. neutralności klimatycznej. Estonia zbliża się do swojego celu w zakresie neutralności emisyjnej i traktuje go jako szansę na zwiększenie konkurencyjności i niezależności energetycznej. W porównaniu z 1990 r. zmniejszyliśmy emisje gazów cieplarnianych o 65%, w tym w sektorze LULUCF.

Negocjacje w sprawie LULUCF były złożone i napięte. Estonia wspiera ogólnounijny cel (-310 mln ton CO₂); doceniamy też wyniki w zakresie dodatkowej elastyczności i ustępstw w realizacji wspomnianego celu. Naszym głównym problemem jest jednak ambitny cel Estonii dotyczący sektora LULUCF na 2030 r.

Pomimo pełnego wyzwania charakteru porozumienia uznajemy pilną potrzebę wzmocnienia środków na rzecz łagodzenia zmiany klimatu we wszystkich sektorach. Konieczne jest między innymi utrzymanie sekwestracji dwutlenku węgla w sektorze LULUCF zarówno w perspektywie krótko-, jak i długoterminowej. Pochłanianie dwutlenku węgla za pomocą naturalnych procesów jest jednak wysoce niepewne i nieprzewidywalne. W związku z tym ważne jest zwiększenie zdolności państw członkowskich do dostarczania najlepszych dostępnych informacji na temat LULUCF w celu przedstawienia przejrzystego wykazu. Poleganie na krótkoterminowym zwiększeniu pochłaniaczy bez uwzględnienia ich wrażliwości na zmianę klimatu i roczne wahania pogodowe oraz potrzeby utrzymania zdrowych, charakteryzujących się bogatą różnorodnością biologiczną sektorów gruntów, które mogą sekwestrować dwutlenek węgla i w perspektywie długoterminowej zapewniać nam żywność i materiały, nie jest wyważonym sposobem na prowadzenie dalszych działań.

W sektorach użytkowania gruntów będą musiały nastąpić istotne zmiany, aby w nadchodzących dziesięcioleciach można było osiągnąć cele dotyczące zarówno zmiany klimatu, jak i różnorodności biologicznej. Zmiany te pociągną za sobą skutki społeczne i gospodarcze, zwłaszcza dla przedsiębiorstw działających w tych sektorach oraz dla osób, których źródła utrzymania są od nich uzależnione. Aby zapewnić sprawiedliwe przejście na neutralność emisyjną, przydatny okazałby się mechanizm sprawiedliwej transformacji dla sektora LULUCF.

Agresja Rosji na Ukrainę i jej globalne konsekwencje, w szczególności kryzys energetyczny, utrudniły osiągnięcie celów w sektorach przyczyniających się do bezpieczeństwa energetycznego i bezpieczeństwa zasobów.

Jesteśmy w pełni przekonani, że transformacja ekologiczna jest dla nas najlepszym sposobem ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Rozwiązania powinny być jednak realistyczne i sprawiedliwe dla wszystkich, aby zyskać poparcie społeczeństwa dla reform i powszechnego w nich udziału.

Oświadczenie Węgier

Węgry nie są w stanie głosować za poparciem ostatecznego kompromisu w odniesieniu do LULUCF przedstawionego państwom członkowskim w dniu 9 grudnia 2022 r., i w związku z tym wstrzymują się od jego zatwierdzenia.

Węgry zobowiązały się osiągnąć do 2030 r. cel redukcji emisji o 55%, a do 2050 r. – cel neutralności klimatycznej. W dniu 28 czerwca 2022 r. Węgry były gotowe zaakceptować kompromis przedstawiony na forum Rady ds. Środowiska, w tym w odniesieniu do LULUCF, oraz bardzo ambitny cel na poziomie Unii wynoszący 310 mln ton wraz z celem krajowym, ponieważ uznały, że ogólny pakiet jest zrównoważony i adekwatny do zakładanych celów.

Podczas negocjacji Węgry były w stanie wykazać się elastycznością, aby zachować kruchą równowagę w obrębie LULUCF, jednak uważamy, że ostateczny kompromis wykracza poza te ustalenia poprzez przyjęcie środków, które sprawiłyby, że przestrzeganie przepisów stałoby się bardzo dużym obciążeniem dla państw członkowskich, i przeciwko którym Węgry od samego początku zdecydowanie się opowiadały. W związku z tym, choć doceniamy kompromis w sprawie niektórych elementów wniosku, nie możemy udzielić naszego poparcia innym elementom.

Po pierwsze, jesteśmy niezadowoleni z wprowadzenia w rozporządzeniu mechanizmu zarządzania (art. 13c.), który jeszcze bardziej pogarsza mnożnik wynoszący 1,08. Uważamy, że taki instrument nie jest zgodny ze specyfiką sektorową LULUCF i nie stanowi skutecznej zachęty do zwiększania pochłaniaczy, lecz dodatkowo pogarsza sytuację państw członkowskich, które już mają trudności z osiągnięciem swoich ambitnych celów.

Po drugie, szczerze ubolewamy nad skreśleniem art. 10 dotyczącego *zjawisk katastrofalnych*. Środek ten może mieć zasadnicze znaczenie w radzeniu sobie z nieoczekiwanymi zdarzeniami pozostającymi poza kontrolą państw członkowskich w ramach LULUCF, zwłaszcza w czasach, gdy mamy do czynienia z nasilającymi się skutkami zmiany klimatu.

Po trzecie, jesteśmy zaniepokojeni znacznym wzmocnieniem przepisów dotyczących monitorowania, raportowania i weryfikacji oraz stosowaniem metody poziomu 3. Węgry zasadniczo popierają jednak usprawnienie narzędzi, które umożliwiłyby lepsze monitorowanie i sprawozdawczość, i dokładają wszelkich starań, aby udoskonalić swoją własną metodykę – uważamy, że trudne jest już spełnienie wymogów przyjętych w podejściu ogólnym Rady. Środki przyjęte w ramach kompromisu sprawiłyby, że wypełnianie zobowiązań przez państwa członkowskie byłoby jeszcze trudniejsze niż w przypadku wniosku Komisji i jeszcze bardziej zwiększyłoby obciążenia administracyjne i biurokrację. Państwa członkowskie potrzebowałyby wystarczająco dużo czasu i zasobów, aby przygotować się na takie wymogi, co jest niezwykle trudne w przypadku małych państw członkowskich posiadających ograniczoną liczbę ekspertów.

Ponadto uważamy, że ze względu na charakter sektora LULUCF i jego znaczne wahania nie należy oceniać jego *zgodności* w odniesieniu do jednego danego roku, lecz należy wziąć pod uwagę dłuższy, co najmniej pięcioletni okres.

Oświadczenie Polski

Polska stanowczo sprzeciwia się przyjęciu rewizji rozporządzenia LULUCF. Wyznaczony cel dla Polski w wysokości 38,1 mln ton ekwiwalentu CO₂ do 2030 roku jest nierealistyczny, konkretne cele zostały ponadto narzucone i nie zostały przedyskutowane, ani wyjaśnione. Przypisanie niektórym państwom, w tym Polsce znacznie podniesionych celów w zakresie pochłaniania, przy jednoczesnym obniżeniu dotychczasowych celów innym państwom, czyni rozporządzenie niesprawiedliwym.

Rozwiązania zawarte w rewizji rozporządzenia LULUCF nie uwzględniają geograficznego zróżnicowania lasów w Europie, także struktury wiekowej polskich i europejskich lasów, ani nie biorą pod uwagę prognozowanego spadku poziomu pochłaniania. Wiążące roczne cele nie są odpowiednie dla sektora gruntów ze względu na jego naturalną niestabilność i związaną z tym niepewność wynikającą w możliwych zaburzeń w ekosystemach leśnych powodowanych konsekwencjami zmian klimatu. Ponadto oferowane elastyczności nie są wystarczające i nie pozwolą na wywiązanie się z celów.

Rozwiązania przyjęte w rewizji rozporządzenia LULUCF nadmiernie obciążają lasy pod kątem realizacji celów klimatycznych, a jednocześnie mogą spowodować ograniczenie pozyskania drewna, a co za tym idzie wpłynąć negatywnie na rynek pracy w sektorze leśno-drzewnym, który w Polsce zatrudnia około 400 tys. osób. Stoi to w sprzeczności z celami unijnej polityki dotyczącej biogospodarki, w której drewno jest ważnym, trwałym i odnawialnym surowcem ekologicznym, jest to również niebezpieczne w świetle aktualnego kryzysu geopolitycznego.

Polska zwraca uwagę, że rozporządzenie LULUCF nie powinno być zmieniane w oparciu o niewłaściwą podstawę prawną. Rozporządzenie LULUCF jest częścią unijnego pakietu „Gotowi na 55”, którego celem jest – jako całość – dokonanie daleko idących zmian w koszyku energetycznym państw członkowskich; zatem jego poszczególne elementy (w tym rewizję rozporządzenia LULUCF) należy rozpatrywać w oparciu o art. 192 ust. 2 lit. c) TFUE jako jedyną dopuszczalną podstawę traktatową z myślą o ingerowaniu w koszyk energetyczny państw członkowskich.

W świetle powyższego Polska wyraża sprzeciw wobec przedmiotowej legislacji.

Oświadczenie Słowacji

Lasy stanowią istotny element sektora użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (LULUCF). Jak podkreślono w deklaracji ministerialnej z Bratysławy pt. „Przyszłość, jakiej pragniemy: lasy, jakich potrzebujemy”, podpisanej na 8. konferencji ministerialnej FOREST EUROPE przez europejskich ministrów odpowiedzialnych za lasy, pełnią one podstawową rolę w zapewnianiu wielorakich korzyści dla środowiska, rozwoju gospodarczego i społecznego oraz możliwości utrzymania gospodarstw domowych w Europie.

Słowacja jest przekonana, że – aby móc czerpać te wielorakie korzyści płynące z lasów – musimy promować i stosować całościową i długoterminową wizję dotyczącą naszych lasów zgodnie ze stosownymi zobowiązaniami międzynarodowymi wspierającymi zrównoważoną gospodarkę leśną, w tym zobowiązaniami podjętymi w ramach procesu FOREST EUROPE. Tylko takie podejście umożliwi wypełnienie wszystkich funkcji leśnych, czego domagają się europejscy obywatele, w tym sekwestracji dwutlenku węgla, w sposób zrównoważony, zintegrowany i długofalowy.

Emisje i pochłanianie dwutlenku węgla w lasach mogą podlegać i często podlegają wahaniom krótkoterminowym (pomiędzy poszczególnymi latami) i długoterminowym. Podobnie, dwutlenek węgla, który został zaabsorbowany w lasach w przeszłości, może zostać ponownie uwolniony do atmosfery w przypadku katastrof naturalnych lub podczas dłuższych cykli naturalnych. W związku z tym długoterminowa stabilność i zdolności przystosowawcze lasów, a tym samym długoterminowa stabilność, jeśli chodzi o dwutlenek węgla składowany w lasach, ma pierwszorzędne znaczenie i wykracza poza jakikolwiek konkretny cel LULUCF ustalony dla dowolnego roku. Obok wielu innych kwestii mówią o tym także wspomniane powyżej – uzgodnione na szczeblu międzynarodowym – zasady zrównoważonej gospodarki leśnej.

Dodatkowo Słowacja jest przekonana, że długoterminowe wahania emisji i pochłaniania dwutlenku węgla w lasach, które to wahania są podatne na zmiany w strukturze wiekowej lasów, mogą mieć też istotny wpływ na zdolności i możliwości sektora LULUCF w niektórych państwach członkowskich w zakresie realizacji celów ustalonych na szczeblu krajowym w okresie przed 2030 r., a także po tej dacie. Dlatego też uważamy, że należy w bardziej odpowiedni i konkretny sposób uwzględnić te skutki, ustalając cele krajowe na okres po 2030 r.

Słowacja jest zdania, że jedynie wtedy, gdy wyżej wymienione zasady będą przestrzegane, zapewnimy, by nasze lasy i sektor leśny mogły odpowiednio przyczynić się do osiągnięcia ogólnego celu Unii dotyczącego neutralności klimatycznej.

Oświadczenie Finlandii

Finlandia zatwierdza ostateczny tekst kompromisowy przekazany państwom członkowskim w dniu 9 grudnia 2022 r.

Finlandia uważa, że ze względu na specyfikę sektora zgodność w sektorze LULUCF należy oceniać co najmniej w okresach pięcioletnich, a nie w jednym odosobnionym roku.

Finlandia zgadza się, że potrzebny jest mechanizm zarządzania w celu zabezpieczenia zobowiązań i celów LULUCF. Finlandia ubolewa jednak, że do rozporządzenia LULUCF włączono mechanizm kar wraz z ambitnym celem na poziomie UE wynoszącym 310 mln ton ekwiwalentu CO₂.

Wykracza to poza wkład LULUCF określony w Europejskim prawie o klimacie i w podejściu ogólnym Rady.

Porozumienie polityczne w sprawie rozporządzenia LULUCF zwiększyło, w porównaniu z wnioskiem Komisji, obciążenia w sektorze użytkowania gruntów związane ze sprawozdawczością i monitorowaniem. Poprzez takie mikrozarządzanie państwa członkowskie będą zmuszone skierować swoje zasoby na zarządzanie sprawozdawczością i monitorowaniem zamiast na wdrażanie w sektorze użytkowania gruntów działań w dziedzinie klimatu. Finlandia wątpi, czy zmiany te przyczynią się do osiągnięcia rezultatów w sektorze użytkowania gruntów w zakresie łagodzenia zmiany klimatu.

Oświadczenie Szwecji

Szwecja ma wysoki poziom ambicji, jeżeli chodzi o jej politykę klimatyczną i jest zaangażowana na rzecz osiągnięcia celów klimatycznych UE, a także postrzega transformację ekologiczną jako szansę na zwiększenie konkurencyjności i dobrobytu gospodarczego. Szwecja uznaje znaczenie działań w dziedzinie klimatu we wszystkich sektorach i dostrzega potrzebę przyjęcia przepisów dotyczących LULUCF. Zdecydowanie popieramy cel i ogólne podejście pakietu „Gotowi na 55” w osiąganiu ambitnych celów w kluczowym dziesięcioleciu kończącym się w 2030 r. Sekwestracja dwutlenku węgla w sektorze LULUCF jest ważna w perspektywie długoterminowej i krótkoterminowej.

W trakcie negocjacji widzimy, że uwzględniono wiele naszych stanowisk. Obawy Szwecji budzi jednak wprowadzenie do porozumienia w sprawie przepisów dotyczących LULUCF, na ostatnim etapie negocjacji, „mechanizmu działań naprawczych” (art. 13d) powiązanego z mechanizmem elastyczności (art. 13b). Mechanizm działań naprawczych, a także cel jednoroczny na 2030 r., nie są odpowiednie w kontekście sektora LULUCF ze względu na ogólny poziom niepewności, jeżeli chodzi o dokładność, i z uwagi na opóźnienie danych naukowych dotyczących pochłaniania.

Jesteśmy w pełni zdecydowani osiągnąć transformację ekologiczną Szwecji i całej UE.

Oświadczenie Cypru, Grecji, Francji, Włoch, Portugalii i Hiszpanii

Sygnatariusze niniejszej deklaracji są w pełni zdecydowani zrealizować cel neutralności pod względem emisji gazów cieplarnianych zarówno na szczeblu UE, jak i państw członkowskich. Zdecydowanie popieramy cel i ogólne podejście pakietu „Gotowi na 55” w osiągnięciu ambitnych celów w kluczowym dziesięcioleciu do 2030 r.

Uznajemy zasadniczą rolę sektora użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (LULUCF) w ramach instrumentów klimatycznych.

W związku z tym uznajemy zasadność wniosku Komisji dotyczącego ustanowienia ambitnego celu dla tego sektora w oparciu o jasne informacje pochodzące z danych inwentaryzacyjnych z wykazu.

Pragniemy podkreślić, że rozporządzenie to z powodzeniem uwzględnia szereg elementów specyfiki różnych państw członkowskich.

Podczas negocjowania tego rozporządzenia podkreśliliśmy szczególną obawę związaną ze zjawiskami katastrofalnymi, w szczególności powodowanymi przez zdarzenia ekstremalne, pochodzenia nieantropogenicznego, wymykające się spod kontroli człowieka. Mają one z definicji tymczasowy charakter i wynikają z położenia geograficznego. Chodzi o zdarzenia, takie jak ekstremalne pożary lasów, wykraczające daleko poza poziom tła pożarów i poza inne zjawiska, takie jak skutki działań szkodników lub skutki spowodowane działalnością człowieka.

Traktowanie takich zjawisk katastrofalnych w kontekście ogólnej elastyczności nie uwzględnia specyfiki państw członkowskich i nie bierze pod uwagę opisanych powyżej zjawisk ekstremalnych. Wynika to z tego, emisje pochodzące ze zdarzeń, które nie podlegają kontroli, są umieszczane na tym samym poziomie, co emisje wynikające z wariantów strategicznych znajdujących się pod kontrolą państw członkowskich.

Musimy wyrazić w związku z tym nasze głębokie rozczarowanie wyłączeniem z porozumienia art. 10.

Uważamy, że decyzja ta poważnie ogranicza zdolność państw członkowskich do osiągnięcia swoich celów. Wprowadza również poziom niepewności, który z trudem można opanować i na który bardzo trudno jest się przygotować. Ostateczne porozumienie nie zapewnia odpowiedniego rozwiązania i grozi pozostawieniem na pastwę losu państw członkowskich dotkniętych ekstremalnymi zjawiskami katastrofalnymi.

Apelujemy zatem o głęboką refleksję uwzględniającą prognozy dotyczące skutków zmiany klimatu.

W związku z tym oczekujemy na wnioski, które Komisja przedstawi w odniesieniu do wdrożenia europejskiego prawa o klimacie, w szczególności ram na okres po 2030 r. Będą one stanowić okazję do zapelnienia luki spowodowanej usunięciem z niniejszego rozporządzenia art. 10.

Oświadczenie Komisji

W swoim sprawozdaniu na podstawie art. 45 rozporządzenia (UE) 2018/1999 w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu Komisja oceni również aspekty związane z dostępem do wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich UE, w szczególności w odniesieniu do art. 10 tego rozporządzenia, i uwzględni tę ocenę w stosownych przypadkach we wszelkich późniejszych wnioskach ustawodawczych.